

40 anys de lluita, 40 anys de Deltebre

Deltebre ha recordat els 40 anys del municipi amb un documental amb informació inèdita sobre el procés de segregació. El primer expedient es va iniciar a la dècada dels anys 30 del s.xx i la lluita va durar 40 anys fins al 20 de maig de 1978.

Deltebre L. Bertomeu

Un rebut de despeses de viatge situa el primer expedient de segregació de les pedanies del Delta a la Cava i en temps de la Segona República als anys 30 del segle passat. El viatge a Tortosa dels representants de la comissió gestora de l'època, Joaquim Beltri i Ramon Ibars, fou el primer d'una sèrie d'intents de les pedanies de la Cava i Jesús i Maria -que en aquella època s'anomenava Villa Galan- de segregarse de Tortosa. Així s'explica en el documental que l'Ajuntament de Deltebre ha editat per celebrar els 40 anys del municipi i que aporta informació i imatges inèdites sobre aquest llarg procés que va durar 40 anys.

ABANDONAMENT DE LES PEDANIES En un primer moment, les pedanies de la Cava i Jesús i Maria van iniciar els expedients de segregació per separat i els motius que les empenyien a voler independitzar-se era l'estat d'abandonament en què es trobaven aquests nuclis de població amb edificacions que sorgien per tot arreu, carrers per asfaltar i sense serveis bàsics. **"Estàvem molt malament, sense aigua potable i tots els carrers plens de fang"**, recorda Fina Franch, viuda d'Ignasi Royo membre de la Junta de Segregació i Gestora. En plena guerra civil, la Cava i Jesús i Maria -Villa Galan-, aprofitant la confusió del moment, van aconseguir la segregació de Tortosa, tal com consta a les actes del Consells Municipals de Tortosa de desembre de 1936. Aquesta situació, però, va durar només un any ja que el 1937 la Comissió de Govern i la delegació d'Ordre Públic de la Generalitat van aconseguir "posar ordre" i "normalitzar" les partides.

Passada la guerra entre els anys 1947 i 1952 es van iniciar noves gestions conjuntes de segregació de les pedanies de la Cava, Jesús i Maria i Sant Jaume d'Enveja. En aquest expedient feien constar com a motiu per sol·licitar la segregació el "líquid imponible" que es recaptava a la zona, la gran distància respecte a Tortosa, les males

El 20 de setembre de 1977 es va constituir l'Ajuntament de Deltebre.

comunicacions, el precari estat de les carreteres, del servei de neteja i l'abandonament cultural. L'expedient, però, va ser denegat el 1952.

ELS FETS DEL 15 DE GENER DEL 1961 A la dècada dels anys 60 del segle passat, s'inicien nous contactes per assolir la segregació i es va viure un dels episodis més tensos i perillosos de tot el procés. Fou un 15 de gener de 1961 amb la visita del llavors alcalde de Tortosa, Joaquín Fabra, i dos regidors a la pedania de la Cava. Amb el crit de "senyor Fabra, volem el poble a part; volem la segregació" els ànims de la població van començar a exaltar-se i en poc temps es va congregar una gentada que va començar a cridar i protestar davant l'edifici municipal. Es van viure moments de molta tensió fins que el capità de la Guàrdia Civil d'Amposta -que tenia ordre de disparar contra la gent en cas de rebel·lió- va aconseguir calmar els ànims i traure a Fabra i els dos regidors de la Cava. Molts dels participants en la protesta van ser denunciats dies després ja que es va considerar que van participar en una revolta contra el règim franquista.

Davant aquests fets, la inquietud segregacionista estava més viva que mai i se sol·licita permís al Govern Civil per organitzar les comissions de segregació. El 22 de maig

La conseller Neus Munté acompanyada per alguns dels alcaldes que ha tingut Deltebre aquests quaranta anys.

de 1961 es va nomenar un advocat a Madrid i procuradors per portar l'expedient de segregació en l'àmbit jurídic. L'advocat va recomanar a la Cava i Jesús i Maria que tramitessin conjuntament la segregació per salvar l'article 18 de la Llei de règim d'administració local, ja que existia continuïtat física entre les dos pedanies. Llavors, es va iniciar una campanya de recollida de signatures per iniciar l'expedient i aconseguir finançar tot el procés. A més, es va designar oficialment el nom de Deltebre per al nou municipi. Va començar una etapa intensa de viatges a Madrid i negacions de la Junta de Segregació. **"Costava molts diners, era un anar i vindre constant de Madrid i tot depenia de la bona voluntat de**

la gent. De diners, no n'hi havia però els aconseguíem", recorda Joana Franch, viuda de Josep Bo, membre de la Junta Segregació. **"Havien d'anar a Madrid i molts no tenien vestit o sabates, s'ho deixaven tot els uns als altres"**, recorda Mari Neus Bo, filla de Joan Bo, també membre de la junta gestora. **"Teníem el suport de molta gent"**, recorda Tomàs Fosch, membre de la Junta. L'abril de 1971, el Consell de Ministres desestimava de nou la segregació, no obstant això la Junta de Segregació continuava treballant. El 1977, però amb el nomenament de Francesc Robert Graupera com a governador civil, els fets es precipiten. Les seues gestions i les del ministre Martín Villa van ser crucials, així

La Cava i Jesús i Maria van lluitar per la segregació durant quaranta anys

com la iniciativa de quatre joves del poble que van viatjar a Madrid per localitzar l'expedient Deltebre que feia molts anys que **"suposadament estava encallat"** al Tribunal Suprem. Aquest fet no es coneixia fins ara i un dels joves que va participar en aquesta expedició, Agustí Casanova, explica per primera vegada en el documental, com l'expedient estava **"amagat"** dalt de tot d'un armari i que, gràcies a la col·laboració d'una secretària, van poder localitzar l'expedient extraviat que va portar-se de nou al Consell de Ministres per a una nova resolució.

Finalment, el 20 de maig de 1977, a la mitjanit, Robert Graupera anunciava per telèfon a Joan Bo, president de la Junta de Segregació, que el Consell de Ministres havia aprovat l'expedient. La festa va esclatar al nou municipi amb coets, gent al carrer i les campanes al vol. **"Sabíem que anàvem a iniciar una època bona"**, recorda Mari Neus Bo. El 21 de maig es proclamava el municipi de Deltebre, i el 20 de setembre de 1977 va tindre lloc l'acte de constitució del nou ajuntament i la presa de possessió dels 9 membres de la junta gestora. Deltebre iniciava una nova etapa, que just enguany compleix 40 anys. A l'esforç dels membres de la Junta de Segregació, cal sumar-hi el dels primers alcaldes i regidors que van fer un esforç titànic per dotar Deltebre dels serveis que no tenia. Per posar-ne un exemple, una de les grans fites va ser l'arribada de l'aigua potable a la població l'any 1983.

Per commemorar aquest 40è aniversari, dissabte passat, 20 de maig, l'Ajuntament de Deltebre va organitzar un acte institucional que va comptar amb la presència de tots els alcaldes i regidors que ha tingut el municipi. L'acte va estar presidit per la consellera de la Presidència, Neus Munté. ■